

بسمه تعالی آزمایشگاه سیستمهای دیجیتال ۲ گزارش کار آزمایشگاه سیستمهای دیجیتال ۲ پردیس دانشکدههای فنی دانشگاه تهران دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر علی ایمانقلی ۸۱۰۱۹۸۳۳۳ – عمید مهرجو ۸۱۰۱۹۸۳۳۳

استفاده از SRAM در پردازنده ARM به عنوان حافظه داده:

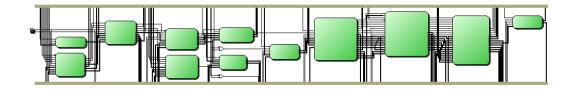
در بخش های قبل حافظهی پردازنده را به صورت ایده آل در نظر می گرفتیم، به نحوی که در همان سیکلی که آدرس را بر روی پورت آدرس حافظه قرار می دادیم، عملیات خواند و نوشتن داده انجام می شد. اما در این قسمت می خواهیم حافظهی به کار رفته در پردازنده را به واقعیت نزدیک تر نماییم، فلذا از حافظهی SRAM استفاده می نماییم. همانطور که در صورت گزارش عنوان شده است، برای انجام عملیات های خواندن و نوشتن هنگامی که از حافظهی SRAM استفاده نمی نماییم، نیازمند به ۶ سیکل کلاک می باشیم.

با توجه به اینکه دیگر عملیات دسترسی به حافظه در یک کلام انجام نمی شود و به ۶ کلاک نیاز داریم، باید در هنگام دسترسی به حافظه، پردازنده را stall نماییم تا دستورات بعدی اجاره نشوند و منتظر باشند تا دسترسی به حافظه به صورت کامل انجام شود و سپس دستورات بعدی اجرا شوند.

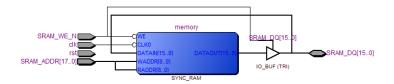
روند دسترسی به حافظه در عملیات های خواندن و نوشتن نیز متفاوت می باشند و به علاوه داده های ذخیره شده در خانههای SRAM به صورت ۱۶ بیتی می باشند ولی پردازندهی طراحی شده با داده های ۳۲ بیتی سروکار دارد. این موارد بیانگر این است که نیازمند ماژولی برای مدیریت دسترسی به حافظه می باشیم.

پس علاوه بر اینکه به ماژول حافظه نیاز داریم، به یک ماژول کنترلر نیز برای کنترل کردن دسترسی به حافظه و stall کردن پردازنده در مواقع مورد نظر، نیازمندیم.

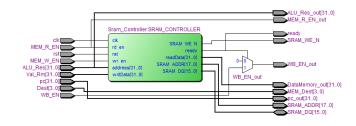
RTL View کلی پردازنده:

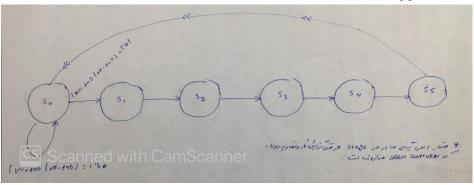
SRAM مربوط به RTL View

SRAM Controller مربوط به RTL View

تصوير state diagram مربوط به SRAM Controller:

اطلاعات مربوط به مقدار دهی سیگنال ها در هر stage قابل بیان در تصویر بالا نمی باشد به همین علت در تصویر بالا نشان داده نشده است. ولیکن در ادامه گزارش کار به تفصیل اطلاعات مربوط توضیح داده شده است.

در ابتدا ماژول کلی حافظهی SRAM را ایجاد می نماییم:

```
`timescale lns/lns
module SRAM(
 input clk,
 input rst,
 input SRAM_WE_N,
 input [17:0] SRAM ADDR,
 inout [15:0] SRAM DQ
 -);
 reg[15:0] memory[0:511];
 assign #5 SRAM_DQ=(SRAM_WE_N==1'b1)?memory[SRAM_ADDR]:16'dz;
 always@(negedge clk, posedge rst) //write
begin
     if (SRAM_WE_N==1'b0)
         memory[SRAM_ADDR] = SRAM_DQ;
 end
 endmodule
```

در قطعه کد بالا، در ابتدا ورودی و خروجی ماژول SRAM را تعیین می نماییم. کلاک و ریست از سیگنال های ورودی به منظور همگام کردن این ماژول با باقی ماژول های پردازنده می باشند. علاوه بر کلاک و ریست، ۳ سیگنال دیگر نیز داریم: SRAM_WE_N زمانی که بخواهیم در حافظه عملیات نوشتن را انجام دهیم این سیگنال ۰ می شود. (active low) و اگر بخواهیم عملیات خواندن را انجام دهیم این سیگنال ۱ می شود.

SRAM_ADDR: این سیگنال آدرس محل خواندن با نوشتن از حافظه را نشان می دهد.

 $SRAM\_DQ$: این سینال هم به صورت ورودی و هم به صورت خروجی می باشد. این ماژول هنگامی مقدار دهی می شود که بخواهیم عملیات خواندن را انجام دهیم، در این صورت ماژول SRAM مقدار این سیگنال را درایو می نمایم. در غیر این صورت ماژول Z می نماید.

در هنگام عملیات نوشتن نیز، ماژول SRAM مقدار دادهی موردنظر را از این سگنال می خواند و در خانهی موردنظر از حافظه قرار می دهد.

در ادامهی قطعه کد بالا، حافظه ۵۱۲ خانهی ۱۶ بیتی تعریف می شود که این حافظه ساختار کلی SRAM را تشکیل خواهد داد. سپس در ادامهی کد عملیات خواندن از حافظه مدریت می شود:

assign #5 SRAM_DQ=(SRAM_WE_N==1'b1)?memory[SRAM_ADDR]:16'dz;

همانطور که از کد بالا مشخص است، زمانی که سیگنال $SRAM\_WE\_N$ برابر با ۱ باشد، پس از ۵ نانوثانیه مقدار خانه ی مشخص شده توسط $SRAM\_ADDR$ بر روی سیگنال $SRAM\_DQ$ قرار می گیرد و به عنوان خروجی $SRAM\_DQ$ برابر با ۰ باشد مقدار ۱۶ بیت Z بر روی سیگنال خروجی $SRAM\_DQ$ برابر با ۰ باشد مقدار ۱۶ بیت Z بر روی سیگنال خروجی $SRAM\_DQ$ برابر با ۰ باشد مقدار ۱۶ بیت Z بر روی سیگنال خروجی $SRAM\_DQ$ قرار می گیرد.

دو نکتهای که باید توجه داشت:

* علت اینکه خواند از حافظه ۵ نانو ثانیه طور می کشد در این است که طبق مطالب عنوان شده در صورت آزمایش، عملیات خواندن از حافظه در سیکل یکسانی صورت نمیگیرد، بدین معنی که در ابتدا آدرس خانهی مورد نظر برروی پورت آدرس حافظه قرار می گیرد و سپس در سیکل بعدی مقدار مورد نظر از پورت $SRAM_DQ$ خوانده می شود.

* علت اینکه سیگنال $SRAM\_DQ$ را هنگامی $SRAM\_WE\_N$ برابر با ۱۰ است ۱۶ بیت $SRAM\_DQ$ مقدار دهی می شود و یا توسط $SRAM\_DQ$ به صورت پورت SRAM تعریف شده است، به نحوی که یا توسط SRAM مقدار دهی می شود و یا توسط SRAM مقدار دهی این سیگنال توسط ماژول های SRAM و SRAM controller تعارضی رخ ندهد، باید این سیگنال همواره SRAM باشد مگر در صورتی که ماژولی بخواهد آن را مقدار دهی نماید.

در ادامهی کد عملیات نوشتن در حافظه تعریف می گردد:

```
always@(negedge clk, posedge rst) //write
begin
    if(SRAM_WE_N==1'b0)
        memory[SRAM_ADDR] = SRAM_DQ;
end
```

با توجه به کد بالا در لبهی پایین روندهی کلاک، اگر مقدار سیگنال $SRAM\_WE\_N$ برابر با $\cdot$ باشد، مقدار $SRAM\_DQ$ در خانهی موردنظر از حافظه نوشته می شود.

حال در ادامه ماژول SRAM Controller را بررسی می نماییم: کد ماژول موردنظر به صورت زیر می باشد:

```
module Sram_Controller(
  input clk,
  input rst,
  //From Memory Stage
  input wr_en,
input rd_en,
  input [31:0] address,
input [31:0] writData,
  //To Next Stage
  output reg [31:0] readData,
  //For freeze Other Stage
  output reg ready,
inout [15:0] SRAM_DQ,
output reg [17:0] SRAM
output SRAM_UB_N,
  output SRAM_LB_N
  output reg SRAM WE N,
  output SRAM CE N
  output SRAM OE N
  assign {SRAM_UB_N, SRAM_LB_N, SRAM_CE_N, SRAM_OE_N} = 4'bllll;
  // controller stages
  reg [2:0] ns, ps;
parameter [2:0] S_0 = 3'b000,
                      S_1 = 3'b001,
S_2 = 3'b010,
S_3 = 3'b011,
 always@(posedge clk, posedge rst)
Begin
      if(rst==1'b1)
           ps<=S 0;
           ps<=ns;
 always@(ps, wr_en, rd_en)
           S_0: if(wr_en | rd_en) ns <= S_1; else ns <= S_0; // if wr_en=1 or rd_en=1 next stage is S_1 otherwise is S_0 S_1: ns=S_2;
           S_2: ns=S_3;
S 3: ns=S 4;
            S_4: ns=S_5;
S_5: ns=S_0;
```

```
always@(ps, wr_en, rd_en)
begin
   //initial vlaue
    ready=1'b1;
    SRAM_WE_N=1'b1; // deactive high
    case (ps)
        S_0:
        begin
        if(wr en | rd en)
           ready=1'b0;
           ready=1'b1;
        end
        S 1:
        begin
            if(wr_en==1'bl)
            begin
                SRAM_ADDR=(address-32'd1024)>>1; //low address
                SRAM_WE_N=1'b0; // active low
                ready=1'b0;
            end
            else // rd en==1'bl
            begin
               SRAM_ADDR=(address-32'd1024)>>1; //low address
                SRAM_WE_N=1'b1; // deactive high
                ready=1'b0;
            end
        end
        S_2:
        begin
            if(wr_en==1'bl)
            begin
                SRAM ADDR=((address-32'd1024)>>1)+1'b1; //high address=low address+1
                 SRAM WE N=1'b0; // active low
                ready=1'b0;
            end
            else // rd_en==1'b1
            begin
                SRAM_ADDR=((address-32'dl024)>>1)+1'bl; //high address=low address+1
                 SRAM_WE_N=1'b1; // deactive high
                 readData[15:0]=SRAM_DQ;
                ready=1'b0;
            end
        end
        S_3:
        begin
            if(rd_en==1'bl)
                readData[31:16]=SRAM_DQ;
            ready=1'b0;
        S_4: ready=1'b0;
        S_5: ready=1'b1;
    endcase
end
assign SRAM_DQ=(SRAM_WE_N==1'b0 && ps==5_1)?writData[15:0]:// write low data
(SRAM_WE_N==1'b0 && ps==5_2)?writData[31:16]:// write high data
                16'dz:
endmodule
```

حال به تفکیک هر بخش را بررسی می نماییم: ورودی و خروجی های ماژول:

```
module Sram Controller(
 input clk,
 input rst,
 //From Memory Stage
 input wr_en,
 input rd_en,
 input [31:0] address,
 input [31:0] writData,
 //To Next Stage
 output reg [31:0] readData,
 //For freeze Other Stage
 output reg ready,
 inout [15:0] SRAM DQ,
 output reg [17:0] SRAM_ADDR,
 output SRAM UB N,
 output SRAM LB N,
 output reg SRAM WE N,
 output SRAM CE N,
 output SRAM OE N
```

کلاک و ریست برای همگام سازی ماژول $SRAM\ Controller$ با باقی ماژول های پردازنده.

 wr_en و rd_en : این سیگنال های ورودی که توسط دستور موردنظر مشخص می شوند، تعیین می نمایند که باید عملیات خواندن از حافظه انجام شود و یا عملیات نوشتن از حافظه

address: سیگنال ورودی ای که آدرس محل نوشتن و یا خواند از حافظه را تعیین می نماید.

writData: سیگنال ورودی که مقدار داده ی موردنظر برای نوشتن در حافظه را تعیین می نماید.

readData: سیگنال خروجی ای که حاوی مقدار حافظه در خانهی مورد نظرمی باشد.

ready این سیگنال تعیین می نماید که آیا عملیات خواندن و نوشتن از حافظه به صورت کامل صورت گرفته است یا خیر. توسط این سیگنال می تواینم تا زمانی که عملیات دسترسی به حافظه به صورت کامل صورت نگرفته، پردازنده را SRAl نماییم. $SRAM_DQ$: سیگنالی از جنس $SRAM_D$ که انتقال داده میان $SRAM_D$ و $SRAM_D$ را مدیریت می نماید. $SRAM_D$ درس دسترسی به خانههای $SRAM_D$

 $SRAM\_WE\_N$ نسیگنالی برای مشخص نمودن عملیات نوشتن و یا خواندن در حافظه (به صورت $SRAM\_LE\_N$ می باشد.) $SRAM\_UE\_N$ و $SRAM\_LE\_N$: برخی از سیگنال های کنترلی $SRAM\_LE\_N$ که در این آزمایش به منظور سادگی، آن ها را فقط مقدار دهی اولیه می نماییم.

در ادامه ۴ پین حافظه را مقدار دهی می نماییم(طبق خواستهی صورت آزمایش):

```
assign {SRAM_UB_N, SRAM_LB_N, SRAM_CE_N, SRAM_OE_N} = 4'bllll;
```

در ادامه state های کنترلی SRAM Controller را تعریف می نماییم:

ماژول SRAM Controller دسترسی به حافظه را در ۶ سیکل مدیریت می نماید(طبق مطالب عنوان شده در صورت آزمایش)

state صفر: تا زمانی که سیگنال های wr_en و یا rd_en فعال نشده اند، در این state باقی می مانیم. این بدین معنی است که پردازنده قصد دسترسی به حافظه را ندارد. ولیکن به محض فعال شدن هر کدام از این سیگنال ها در لبه یالا رونده کلاک وارد state بعدی می شویم.

state های ۱ تا ۵: با هربار لبهی بالا روندهی کلاک وارد state بعدی می شویم.

حال بررسی نماییم که در هر state چه پردازشی صورت می گیرد:

باید توجه داشت که خواندن از SRAM و نوشتن در آن به صورت ۱۶ بیتی انجام می شود و از آنجاییکه پردازنده ی طراحی شده با داده های T بیتی سروکار دارد، باید این T بیت در چند سیکل منتقل شود.

در ابتدا سیگنال های ready و $SRAM\_WE\_N$ را به حالت غیر فعال مقدار دهی اولیه می نماییم. باید توجه داشت که $active\ low$ به صورت $SRAM\_WE\_N$ و ready به صورت $active\ low$

سپس در state بعدی، state صفر، بررسی می نماییم که اگر سیگنال های wr_en و یا state بودند یعنی می خواهیم دسترسی به حافظه داشته باشیم پس باید سیگنال ready را صفر نماییم تا در پردازنده stall ایجاد نماییم، در غیر این صورت مقدار سیگنال ready را یک می نماییم بدین معنی که دسترسی به حافظه نداریم و نمی خواهیم در پردازنده stall ایجاد نماییم.

```
S_1:
begin
   if(wr_en==1'b1)
   begin
        SRAM_ADDR=(address-32'd1024)>>1; //low address
        SRAM_WE_N=1'b0; // active low
        ready=1'b0;
end
else // rd_en==1'b1
begin
        SRAM_ADDR=(address-32'd1024)>>1; //low address
        SRAM_WE_N=1'b1; // deactive high
        ready=1'b0;
end
end
```

در state بعد، state یک، مطمئن هستیم که می خواهیم دسترسی به حافظه انجام دهیم، پس تنها بررسی می کنیم که آیا می خواهیم عملیات نوشتن را انجام دهیم و یا عملیات خواندن را.

در عملیات نوشتن، سیگنال $SRAM\_ADDR$ را مقدار دهی می نماییم (بر اساس سیگنال ورودی address)، سپس مقدار سیگنال $sRAM\_WE\_N$ را صفر و یا فعال می نماییم. به علاوه سیگنال ready را نیز در مقدار $sRAM\_WE\_N$ را مقدار دهی می نماییم (بر اساس سیگنال ورودی $sRAM\_ADDR$)، سپس مقدار سیگنال $sRAM\_ME\_N$ را نیز در مقدار $sRam\_ME\_N$ در نماییم.

```
if(wr_en==1'bl)
       begin
           SRAM ADDR=((address-32'd1024)>>1)+1'b1; //high address=low address+1
           SRAM WE N=1'b0; // active low
       else // rd en==1'bl
       begin
           SRAM_ADDR=((address-32'd1024)>>1)+1'b1; //high address=low address+1
           SRAM WE N=1'b1; // deactive high
           readData[15:0]=SRAM DQ;
           ready=1'b0;
       end
   end
       if(rd en==1'bl)
           readData[31:16]=SRAM_DQ;
       ready=1'b0;
   S_4: ready=1'b0;
   S_5: ready=1'b1;
endcase
```

در state بعدی، state دوم، همان عملیات های state یک را انجام می دهیم. تنها تفاوت هایی که وجود دارد در این است که مقدار آدرس را یک واحد زیاد می نماییم تا ۱۶ بیت بعدی را دریافت نماییم.

و اگر عملیات از نوع خواند باشد، مقدار دادهی مشخص شده توسط آدرس state قبل را در readData قرار می دهیم(۱۶ بیت LSB

تذکر: همانطور که می دانیم، در عملیات خواندن از حافظه در ابتدا آدرس مورد نظرتعیین می گردد و در لبهی بالا روندهی کلاک، دادهی موردنظر خوانده می شود.

فرایند ذکر شده برای state دوم، در state سوم نیز تکرار می شود.

در state چهارم عملیاتی انجام نمی شود و تنها مقدار سیگنال ready برابر با $\cdot$ تعیین می گردد(حالت غیر فعال) در teady پنجم، عملیات دسترسی به حافظه تکمیل شده است، بنابراین مقدار سیگنال teady را teady می نماییم تا پردازنده داده teady نگردد.

در هنگام نوشتن داده در SRAM باید مقدار writData را به صورت ۱۶ بیت، ۱۶ بیت درچند SRAM برروی پورت $sram_{color}$ مقدار $sram_{color}$ و نمی توان آن را در $sram_{color}$ مقدار مقدار $sram_{color}$ از جنس $sram_{color}$ و تعیین شرط های مناسب مقدار $sram_{color}$ را بر روری $sram_{color}$ و تعیین شرط های مناسب مقدار $sram_{color}$ را بر روری $sram_{color}$ قرار می دهیم.

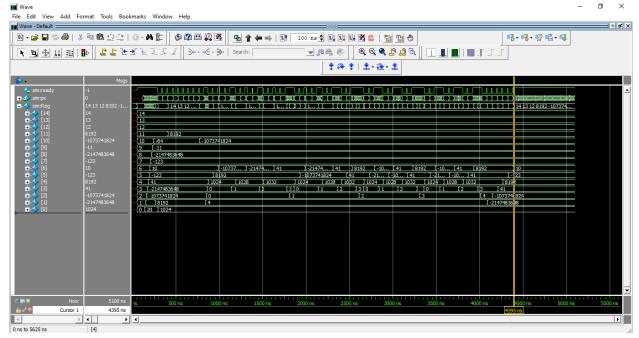
قطعه کد زیر نحوه ی این فرایند را نشان می دهد:

در انتها باید ماژول های SRAM و SRAM Controller را به یکدیگر متصل نماییم و سیگنال ready را نیز به stage در انتها باید ماژول های دیگر پردازنده ارسال نماییم تا بتواند در مواقع دسترسی به حافظه آن ها را stall نماید.

```
input MEM_W_EN,
 input [31:0] ALU_Res,
 input [31:0] Val_Rm,
 input [3:0] Dest,
 input [31:0] pc,
 output WB_EN_out,
 output MEM_R_EN_out,
 output [31:0]ALU Res out,
 output [31:0]DataMemory_out,
 output [3:0] MEM_Dest,
 output [31:0] pc_out,
 // Sram Controller
 output ready,
 inout [15:0] SRAM_DQ,
 output [17:0] SRAM ADDR,
 output SRAM_WE_N
 assign pc_out = pc;
 assign WB_EN_out=(ready==1'bl)?WB_EN:1'b0; // freezing WB_EN_out based on ready signal of SRAM controller
 assign MEM_R_EN_out = MEM_R_EN;
 assign MEM Dest = Dest;
 assign ALU_Res_out = ALU_Res;
Sram_Controller SRAM_CONTROLLER(
 .clk(clk),
  .rst(rst)
 .wr_en(MEM_W_EN),
 .rd_en(MEM_R_EN),
  .address(ALU_Res),
  .writData(Val_Rm),
 .readData(DataMemory_out),
 .ready(ready),
 .SRAM_DQ (SRAM_DQ)
 .SRAM ADDR (SRAM ADDR)
 .SRAM_WE_N(SRAM_WE_N)
 endmodule
```

پس برای متصل نمودن ماژولهای SRAM و SRAM Controller آن ها را درون MEM stage فراخوانی می نماییم. قطعه کد بالا این فرایند را نشان می دهد.

اجرای برنامهی محک و بررسی صحت عملکرد پردازنده:

همانطور که از تصویر بالا مشخص است، خروجی برنامه محک مطابق با انتظار، صحیح می باشد.

به میزان 4395ns طول کشیده است تا تمامی خروجی های برنامه ی محک آماده شوند؛ این درحالی است که مرحله ی قبل، یعنی پردازنده به همراه حافظه ایده آل ، پس از 2040ns خروجی آماده می شود.

این یعنی پردازنده به همراه SRAM به میزان SRAM = 2355 نسبت پردازنده به همراه حافظه ایده آل کاهش performance داشته است.

نتایج سنتز پردازنده طراحی شده تا بدین مرحله:

	ی مسان تا بعایی شر خد.
Flow Status	Successful - Sat Feb 04 21:10:19 2023
Quartus II 64-Bit Version	13.0.1 Build 232 06/12/2013 SP 1 SJ Web Edition
Revision Name	ARM
Top-level Entity Name	ARM
Family	Cyclone II
Device	EP2C35F672C6
Timing Models	Final
Total logic elements	0 / 33,216 (0 %)
Total combinational functions	0 / 33,216 (0 %)
Dedicated logic registers	0 / 33,216 (0 %)
Total registers	0
Total pins	2 / 475 (< 1 %)
Total virtual pins	0
Total memory bits	0 / 483,840 (0 %)
Embedded Multiplier 9-bit elements	0 / 70 (0 %)
Total PLLs	0/4(0%)

همانطور که از نتایج سنتز مشخص است، تعداد المان های به کار رفته در پردازنده طراحی شده (تا بدین جا)

افزایش یافته است، که البته منطقی نیز می باشد، زیرا در این مرحله ۲ ماژول جدید تحت عنوان SRAM و SRAM افزایش یعداد المان های به کار SRAM Controller به پردازنده قبلی اضافه شده است که منجر به پیچیدگی سخت افزاری و افزایش تعداد المان های به کار رفته می شود.

بخش امتيازي:

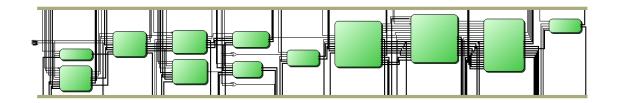
به منظور افزایش کارایی پردازنده (با وجود SRAM و بدون Cache) می توانیم از رویکرد

In memory computiong بهره ببریم. بدین ترتیب که اگر برای انجام عملیاتی نیاز داریم ابتدا داده ی حافظه را بخوانیم و سپس آن را در Register File ذخیره نماییم و توسط دستور بعدی بر روی داده ی مورد نظر پردازش انجام دهیم. به جای این کار، یک دستور جدید به پردازنده معرفی نماییم که هنگامی که داده ی موردنظر را از حافظه می خواند پردازش مورد نظر را نیز انجام دهد و بدین ترتیب در زمانی کمتر و تنها توسط یک دستور عملیات موردنظر انجام می شود. البته نیازمند اضافه کردن واحد محاسبات (ALU) به MEM stage و تغییر در SRAM Controller می باشیم.

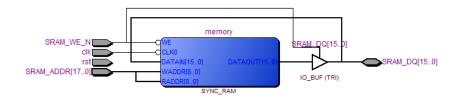
استفاده از حافظه نهان (Cache) در پردازنده

از انجاییکه استفاده از SRAM منجر شد تا کارایی پردازنده طراحی شده کاهش یابد، به عنوان یک راه حل به منظور افزایش کارایی، از Cache به عنوان حافظه ینهان استفاده می نماییم.

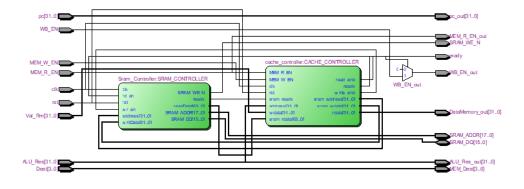
RTL View کلی پردازنده:

RTL View مربوط به

$:Chace\ controller\ _{e}SRAM\ Controller\ _{o}$ مربوط به $RTL\ View$

حال بدین منظور ماژولی تحت عنوان rCache Controlle به پردازنده اضافه می نماییم: قطعه کد زیر ماژول Cache Controller نشان می دهد:

```
`define WAY_1_DATA
     `define WAY 1 TAG 86:77
`define WAY 1 VALID 76
`define WAY 1 BLK 0 118:87
`define WAY 1 BLK 1 150:119
      define WAY_0_DATA 75:12
     'define LRU
    module cache_controller
     input clk,
    input rst.
     input MEM_R_EN,
    input MEM_W_EN,
input [31:0] address,
    input [31:0] wdata,
    input [63:0]sram_rdata,
    input sram_ready,
output [31:0] sram_address,
output [31:0] sram_wdata,
     output reg write_enb,
    output reg read_enb,
output [31:0] rdata,
     output reg ready
reg [150:0] cache [0:63]; //[WAY_1_DATA(BLK_0+BLK_1),WAY_1_TAG,WAY_1_VALID]+[WAY_0_DATA(BLK_0+BLK_1),WAY_0_TAG,WAY_0_VALID]+[LRU]
// Extracting Address Elements
reg [16:0]cacheAddress; //[tag,index,wordOffset]
reg wordOffset;
reg [5:0] index;
reg [5:0] tag;
assign cacheAddress=((address-32'd1024)>>2);
assign wordOffset=address[0]; //word offset
assign index=address[6:1]; //index
assign tag=address[6:1]; //tag
// Hit/Miss
reg Hit_way_0;
reg Hit_way_1;
reg Hit_way_1;
reg Hit_way_0=(cache[index][`WAY_0_VALID]==1'bl)?(tag==cache[index][`WAY_0_TAG])?1'bl:1'b0 :1'b0;
assign Hit_way_0=(cache[index][`WAY_1_VALID]==1'bl)?(tag==cache[index][`WAY_1_TAG])?1'bl:1'b0 :1'b0;
assign Miss= ~Hit_way_0 & ~Hit_way_1;
// Reading From Cache: If the cache has the data, it will send it on rdata, otherwise, rdata will be drived by SRAM assign rdata=(Hit_way_0==1'b1)?(wordOffset==1'b0)?cache[index]['WAY_0_BLK_0]:cache[index]['WAY_0_BLK_1]:

[Hit_way_1==1'b1]?(wordOffset==1'b0)?sram_rdata[31:0]:sram_rdata[63:32];
 // Update LRU based on Last Use
 always@(*)
begin

if (Hit_way_0==1'b1)

cache[index]['LRU]=1'b0;
        else if(Hit_way_l==1'bl)
  cache[index][`LRU]=1'bl;
              cache[index]['LRU]=cache[index]['LRU];
```

```
// Total Ready Signal
  always@(*)
□begin
       if (MEM_W_EN==1'b1)
            ready=sram_ready;
       else if (MEM_R_EN==1'b1)
       begin
            if(Hit_way_0==1'b1 || Hit_way_1==1'b1)
                 ready=1'b1;
                 ready=sram_ready;
            ready=1'b1;
  // Set SRAM Signals
  assign sram_address=address;
  assign sram_wdata=wdata;
  // These signals control "wr_en" and "rd_en" of the SRAM controller
  always@(*)
□begin
      read enb=1'b0;
       write_enb=1'b0;
       if (MEM_R_EN==1'b1&&Miss==1'b1)
           read enb=1'b1;
       else if (MEM_W_EN==1'b1)
            write_enb=l'bl;
end
 integer i;
 always@(posedge clk, posedge rst)
pbegin
      if(rst==1'b1)
      begin
           // Reset LRU, WAY_0_VALID, and WAY_1_VALID
           for(i=0; i<64; i=i+1)
           begin
               cache[i][`LRU] = 1'b0;
               cache[i]['WAY_0_VALID] = 1'b0;
cache[i]['WAY_1_VALID] = 1'b0;
      end
      //Update Cache by SRAM because of Miss
      else if(MEM_R_EN==1'bl && Miss && sram_ready)
      begin
           if(cache[index]['LRU]==1'b0)
               cache[index][`WAY_1_VALID]=1'b1;
cache[index][`WAY_1_TAG]=tag;
cache[index][`WAY_1_DATA]=sram_rdata;
               cache[index]['LRU]=1'b1;
           else //cache[index][LRU]==1'b1
           begin
              cache[index]['WAY_0_VALID]=1'b1;
               cache[index]['WAY_0_TAG]=tag;
cache[index]['WAY_0_DATA]=sram_rdata;
cache[index]['LRU]=1'b0;
      end
    // In case of writing data into storge: first of all, data will be written into the SRAM, and meanwhile, if the address is exist in the Cache, it will be invalid //-because it won't be point to the new data § SRAM else if (Hit_way_0==1'bl)
        if (MEM_W_EN==1'b1)
        begin
cache[index]['WAY_0_VALID]=1'b0;
     else if(Hit_way_l==1'b1)
        if (MEM W EN==1'b1)
            cache[index][`WAY_1_VALID]=1'b0;
endmodule
```

حال به تفصیل هر بخش را توضیح می دهیم:

در ابتدا یکسری پارامتر تعریف می نماییم، که حاوی اعدادی است که به دفعات در کد مورد نظر استفاده می شود. سپس ورودی ها و خروجی های ماژول تعریف می گردند.

کلاک و ریست برای همگام سازی این ماژول با باقی بخش های پردازنده.

و سیگنال های ورودی برای مشخص کردن عملیات خواندن و یا نوشتن MEM_W_EN

address: سیگنال ورودی برای مشخص کردن آدرس محل خواندن یا نوشتن

wdata: سیگنال ورودی، مشخص کنندهی داده ای که می خواهیم در حافظه نوشته شود.

sram_rdata: مقدار خوانده شده از

باید توجه داشت که مقدار این سیگنال ورودی برابر با ۶۴ بیت است که علت آن در این است که با هربار miss اس که رخ می دهد به جای آن که تنها ۳۲ بیت داده از SRAM بخوانیم، ۶۴ بیت می خوانیم. با اینکار می خواهیم احتمال رخ دادن miss کاهش دهیم علاوه بر اینکه داده ی موردنظر را داریم، داده های کناری آن را نیز داشته باشیم.

 $sram\_ready$: سیگنالی که نشان می دهد اگر miss رخ داد یا خواستیم در SRAM بنویسیم، پردازنده تا چه زمانی باید stall

sram_address: آدرسی که مخواهیم داده را از آن بخوانیم یا در آن بنویسیم.

sram_wdata: داده ای که می خواهیم در SRAM بنویسیم.

write_enb و read_enb: سیگنال های خروجی عملیات خواندن و نوشتن که میان ControllerSRAM و controllerSRAM و write_enb

rdata: سیگنال خروجی Cache Controller که دادهی حاصل از عملیات خواندن را مشخص می نماید. ready: سیگنالی برای مشخص کردن اینکه ایا عملیات Cache Controller به صورت کامل انجام شده است یا خیر.

```
`define WAY_1_DATA
 `define WAY_1_TAG 86
`define WAY_1_VALID 76
 define WAY 1 BLK 0
 define WAY_1_BLK_1
 define WAY_0_DATA
 define WAY 0 TAG
 define WAY_0_VALID
 define WAY_0_BLK_0
 'define WAY_0_BLK_1 75:44
`define LRU
module cache_controller
input clk.
input rst,
input MEM_R_EN,
input MEM_W_EN,
input [31:0] address,
input [31:0] wdata,
input [63:0]sram_rdata,
input sram_ready,
output [31:0] sram_address,
output [31:0] sram_wdata,
output reg write_enb,
output reg read_enb,
output [31:0] rdata,
output reg ready
```

```
در ادامه حافظهی کش، به صورت ۱۵۱ خانهی ۶۴ بیتی تعریف می گردد.
```

```
reg [150:0] cache [0:63]; //[WAY_1_DATA(BLK_0+BLK_1),WAY_1_TAG,WAY_1_VALID]+[WAY_0_DATA(BLK_0+BLK_1),WAY_0_TAG,WAY_0_VALID]+[LRU]
```

سپس cacheAddress و <math>wordOff و index و index براساس مطالب عنوان شده در صورت آزمایش تعیین می گردد.

درادامه طبق کد زیر، مشخص می شود که آیا hit رخ می دهد یا miss و اگر hit رخ می دهد در کدامین way دادهی موردنظر وجود دارد:

```
// Hit/Miss
reg Hit_way_0;
reg Hit_way_1;
reg Miss;
assign Hit_way_0=(cache[index][`WAY_0_VALID]==1'bl)?(tag==cache[index][`WAY_0_TAG])?1'b1:1'b0 :1'b0;
assign Hit_way_1=(cache[index][`WAY_1_VALID]==1'bl)?(tag==cache[index][`WAY_1_TAG])?1'b1:1'b0 :1'b0;
assign Miss= ~Hit_way_0 & ~Hit_way_1;
```

سپس عملیات خواندن از کش مدیریت می شود:

اگر داده در کش موجود بوده باشد و یا به عبارتی hit رخ داده باشد، وابسته به اینکه hit در کدام یک از بلاک ها رخ داده و wordOffset

ولی اگر miss رخ داده باشد داده ی موردنظر از SRAM خوانده می شود(داده rdata توسط سیگنال $sram\_rdata$ درایو می شود.)

با توجه به اینکه اگر miss رخ دهد نیازمند جیاگزینی داده ها می باشیم، با توجه به سیاست جایگرینی LRU عمل می نماییم، وابسته به اینکه آخرین مرتبه در کدام یک از بلاک ها hit رخ داده است، سیگنال LRU آن را فعال و برای دیگری را غیر فعال می نماییم.

```
// Update LRU based on Last Use
always@(*)
begin
    if (Hit_way_0==1'b1)
        cache[index](`LRU]=1'b0;

    else if (Hit_way_1==1'b1)
        cache[index][`LRU]=1'b1;

    else
        cache[index][`LRU]=cache[index][`LRU];
end
```

قطعه کد زیر نحوه ی مدیریت سیگنال ready را نشان می دهد: وابسته نوع دسترسی ای که به حافظه داریم(خواندن یا نوشتن) سیگنال ready را مشخص می نماییم. اگر می خواهیم در حافظه بنویسیم به ۶ سیکل کلاک نیاز داریم، پس باید ۶ سیکل پردازنده را stall کنیم. اگر می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید بررسی شود که آیا hit رخ داده است یا miss اگر میخواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید بررسی شود که آیا hit رخ داده است یا siss اگر می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید بررسی شود که آیا می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید بررسی شود که آیا با داده است یا داده است یا می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید بررسی شود که آیا با می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید بررسی شود که آیا با می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید بررسی شود که آیا با می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید بررسی شود که آیا با می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید بررسی شود که آیا با می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید ۶ سیکل بردازد داده است یا دو می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید ۶ سیکل بردازد داده است یا دو می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید ۶ سیکل بردازد داده است یا دو می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید ۶ سیکل به داده است یا دو می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید ۶ سیکل بردازد داده است یا دو می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید ۶ سیکل باید ۶ سیکل بردازد داده است یا دو می خواهیم از حافظه بخوانیم، پس باید ۶ سیکل بردازد داده است یا دو می خواهیم باید ۶ سیکل باید داده است باید ۶ سیکل باید ۲ سیکل باید ۲ سیکل باید ۶ سیکل باید ۲ سیکل باید ۲

پردازنده stall شود تا داده ی مورد نظر از SRAM خوانده شود ولی اگر hit رخ دهد می توانیم داده موردنظر را در همان سیکل بخوانیم و نیازی با stall نباشد.

```
// Total Ready Signal
always@(*)
begin
    if (MEM_W_EN==1'bl)
        ready=sram_ready;
    else if (MEM_R_EN==1'bl)
    begin
        if (Hit_way_0==1'bl || Hit_way_1==1'bl)
            ready=1'bl;
        else
        ready=sram_ready;
    end
    else
    ready=l'bl;
end
```

در ادامه سیگنال های کنترلی $sram\_address$ و $sram\_address$ و $sram\_address$ که میان $cahce\ Controller$ و $sram\_address$ در زمان هایی که miss در زمان هایی که miss در خافظه عملیات نوشتن را انجام دهیم، تبادل می شوند را مدیریت می نماییم.

```
// Set SRAM Signals
assign sram_address=address;
assign sram_wdata=wdata;

// These signals control "wr_en" and "rd_en" of the SRAM controller
always@(*)

begin
    read_enb=1'b0;
    write_enb=1'b0;
    if (MEM_R_EN==1'b1&&Miss==1'b1)
        read_enb=1'b1;
    else if (MEM_W_EN==1'b1)
        write_enb=1'b1;
```

درقطعه کد زیر اگر سیگنال ریست آمده باشد، مقادیر موجود در کش را پاک می نماییم (تمامی موارد می شوند.) سپس بررسی می شود، اگر miss رخ داده باشد، مقدار موردنظر از SRAM خوانده می شود و سپس کش update می شود.

```
integer i;
always@(posedge clk, posedge rst)

begin
    if(rst==1'bl)
    begin
    // Reset LRU, WAY_0_VALID, and WAY_1_VALID
    for(i=0; i<64; i=i+1)
    begin
        cache[i][`LRU] = 1'b0;
        cache[i][`WAY_0_VALID] = 1'b0;
        cache[i][`WAY_1_VALID] = 1'b0;
    end

end

//Update Cache by SRAM because of Miss
else if(MEM_R_EN==1'bl && Miss && sram_ready)
    begin
    if(cache[index][`LRU]==1'b0)
    begin
    cache[index][`WAY_1_VALID]=1'b1;
    cache[index][`WAY_1_DATA]=sram_rdata;
    cache[index][`WAY_1_DATA]=sram_rdata;
    cache[index][`WAY_0_TAG]=tag;
    cache[index][`WAY_0_TAG]=tag;
    cache[index][`WAY_0_TAG]=tag;
    cache[index][`WAY_0_DATA]=sram_rdata;
    cache[index][`WAY_0_DATA]=sram_rdata;
    cache[index][`LRU]=1'b0;
end
end</pre>
```

در ادامه قطعه کد زیر عملیات نوشتن در حافظه را مدیریت می نماید:

اگر دسترسی به حافظه از نوع نوشتن باشد، ابتدا داده ی مورد نظر در SRAM نوشته می شود و سپس اگر آدرس موردنظر درون کش موجود بود، داده ی آن پاک می شود زیر دیگر حاوی مقداری درستی نخواهد بود.

همانطور که پیشتر نیز ذکر گردید، هنگامی که miss رخ می دهد، sramber ۴۴ بیت داده یا از sramber می خواند، ولیکن با توجه به sramber sramber طراحی شده، تنها می توان sramber بنیت داده از sramber خواند. بنابراین نیازمند آن هستیم که sramber sramber را تغییر دهیم تا بتوانیم sramber بنیت داده از sramber بخوانیم:

stage بدین منظور عملیات خواندن را در stage های * و * از SRAM Controller ادامه می دهیم. پس در نهایت در SRAM های * و * و * و * و * عملیات خواندن انجام می شود و در هر مرتبه * ا بیت خوانده می شود: خواند می شود:

```
always@(ps, wr_en, rd_en)
begin
//initial vlaue
     ready=1'b0;
SRAM_WE_N=1'b1; // deactive high
     case(ps)
    S_0:
    begin
    if(wr_en | rd_en)
        ready=1'b0;
    else
         ready=1'b1;
        S_1:
begin

if(wr_en==1'b1)
begin

SRAM_ADDR=(address-32'd1024)>>1; //low address

SRAM_WE_Ne1'b0; // active low

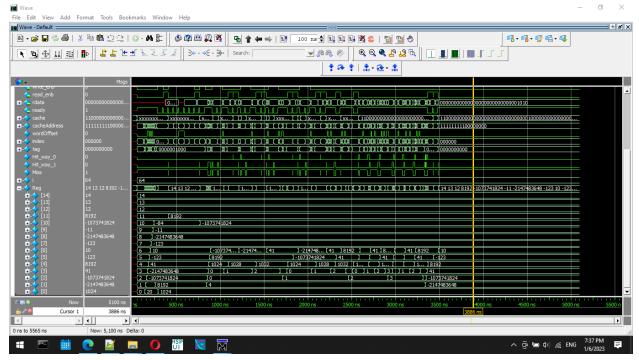
ready=1'b0;

-1'b1
              SRAM_ADDR=(address-32'd1024)>>1; //low address
SRAM_WE_N=1'b1; // deactive high
ready=1'b0;
end
              begin M_ADDR=((address-32'd1024)>>1)+3'd1; //high address=low address+1
SRAM_ME_N=1'b0; // active low
ready=1'b0;
              else // rd_en==l'bl
begin
                     SRAM ADDR=((address-32'd1024)>>1)+3'd1; //high address=low address+1
                     SRAM_WE_N=1'b1; // deact
readData[15:0]=SRAM_DQ;
                     ready=1'b0;
         SRAM_ADDR=((address-32'dl024)>>1)+3'd2; //high address=low address+1
                     SRAM_WE_N=1'b1; // deact:
readData[31:16]=SRAM_DQ;
                ready=1'b0;
         S_4:
begin
if (rd_en==1'bl)
begin
additional and begin
begin
additional and begin
begin
                     \label{eq:sram_ADDR=(address-32'dl024)>>1)+3'd3; //high address=low address+1}
                        SRAM_WE_N=1'b1; // deactive high
                        readData[47:32]=SRAM DO;
                  ready=1'b0;
                  if(rd en==1'b1)
                        readData[63:48]=SRAM_DQ;
                  ready=1'b1;
assign SRAM_DQ=(SRAM_WE_N==1'b0 && ps==S_1)?writData[15:0]:// write low data
                       (SRAM_WE_N==1'b0 && ps==S_2)?writData[31:16]:// write high data
```

```
حال باید ماژول Chache Controller و SRAM Controller را در MEM stage به یکدیگر متصل نماییم:
```

```
imput clk,
imput rst,
input WB_EN,
input MEM_R_EN,
input MEM_W_EN,
input [31:0] ALU Res,
input [31:0] Val_Rm,
input [3:0] Dest,
input [31:0] pc,
output WB_EN_out,
output MEM_R_EN_out
output [31:0]ALU_Res_out,
output [31:0]DataMemory_out,
output [3:0] MEM_Dest,
output [31:0] pc_out,
// Sram Controller
output ready,
inout [15:0] SRAM_DQ,
output [17:0] SRAM_ADDR,
output SRAM_WE_N
wite sram_ready;
wire [63:0] sram_rdata;
wire [31:0] sram_address;
wire write_enb;
wire read_enb;
wire [31:0] sram wdata;
assign pc_out = pc;
assign WB_EN_out=(ready==1'bl)?WB_EN:1'b0; // freesing WB_EN_out based on ready signal of SRAM controller
assign MEM_R_EN_out = MEM_R_EN;
assign MEM_Dest = Dest;
assign ALU_Res_out = ALU_Res;
cache_controller CACHE_CONTROLLER(
.clk(clk),
.rst(rst),
.MEM_R_EN (MEM_R_EN),
.MEM_W_EN (MEM_W_EN) ,
.address(ALU Res),
.wdata(Val Rm),
.sram_rdata(sram_rdata),
.sram_ready(sram_ready),
.sram_address(sram_address),
.sram_wdata(sram_wdata),
.write_enb(write_enb),
.read_enb(read_enb),
.rdata(DataMemory_out),
.ready(ready)
Sram_Controller SRAM_CONTROLLER(
.clk(clk),
.rst(rst).
.wr_en(write_enb),
.rd_en(read_enb)
.address(sram_address),
.writData(sram_wdata),
.readData(sram_rdata),
.ready(sram ready)
.SRAM_DQ(SRAM_DQ)
.SRAM_ADDR (SRAM_ADDR) ,
.SRAM_WE_N (SRAM_WE_N)
```

اجرای برنامهی محک و بررسی صحت عملکرد پردازنده:

همانطور که از تصویر بالا مشخص است، خروجی برنامه محک مطابق با انتظار، صحیح می باشد. به میزان 3500ns طول کشیده است تا تمامی خروجی های برنامه ی محک آماده شوند؛ این درحالی است که مرحله ی قبل، یعنی پردازنده به همراه SRAM، پس از 4395ns خروجی آماده می شود.

این یعنی پردازنده به همراه cache به میزان SRAM بهبود 4395ns-3500ns=895 نسبت به پردازنده به همراه cache بهبود داشته است.

نتایج سنتز پردازنده طراحی شده تا بدین مرحله:

```
Flow Status
                                    Successful - Sat Feb 04 21:48:39 2023
                                    13.0.1 Build 232 06/12/2013 SP 1 SJ Web Edition
Quartus II 64-Bit Version
Revision Name
Top-level Entity Name
                                    ARM
Family
                                    Cyclone II
                                    EP2C35F672C6
Device
Timing Models
Total logic elements
                                   0 / 33,216 (0 %)
    Total combinational functions
                                   0 / 33,216 (0 %)
                                    0/33,216(0%)
   Dedicated logic registers
Total registers
Total pins
                                   2 / 475 ( < 1 %)
Total virtual pins
                                   0 / 483,840 (0 %)
Total memory bits
Embedded Multiplier 9-bit elements
                                   0/70(0%)
                                    0/4(0%)
```

همناطور که از نتایج سنتز مشخص است، تعداد المان مورد استفاده توسط پردازنده طراحی شده (تا بدین جا)، افزایش یافته است که البته مطابق با انتظار می باشد. منطقا با اضفه شده شده و cache به پردازنده طراحی شده در مرحلهی قبل، تعداد المان های مورد استفاده افزایش می یابد.

بخش امتیازی:

در مکانیزم write through هنگامی که داده ای به دفعات تغییر می کند، کارای پردازنده افت کاهش می یابد زیرا زمان زیادی را برای هر تغییر مقدار دورن SRAM را نیز تغییر می دهد. ولی اگر از مکانیزم write back استفاده نماییم، حتی اگر داده ای به دفعات نیز تغییر کند این تغییرات فقط در کش ثبت می شود و فقط هنگامی که قرار است از کش حذف شود، SRAM را آپدیت می نماید. در این حالت به علت سرعت بالای کش کارایی پردازنده کاهش کمتری نسبت به حالت write through خواهد داشت.

راه حل دیگر به منظور افزایش کارایی پردازنده، استفاده از چندین کش به صورت موازی است، بدین صورت که داده ی مورد نظر در چندین کش جست و جو شود. بدین ترتیب می توانیم داده های زیادی را در کش ذخیره نماییم و از آن جایی که کش ها به صورت موازی عملیات را انجام می دهند، سرعت جست و جو و احتمال hit شده افزایش می یابد.

راه حل دیگر افزایش ساز کش می باشد، مثلا از کشی با تعداد way بالاتر استفاده نمود.